

Edmond About (1828-1885)

Ένας από τους πρώτους μαθητές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής των Αθηνών. Εμφανίστηκε στην λογοτεχνία με το έργο *La Grèce contemporaine* (1854). Στο βιβλίο του *Le Roi des montagnes* (1857) σατιρίζει μύθους της ρομαντικής Ελλάδας, ιδίως τον μύθο του ληστή. Τα έργα του αυτά ξεσήκωσαν αντιδράσεις στην εποχή τους, γιατί θεώρηθηκαν, αδίκως, ανθελληνικά. Καλός παρατηρητής της ελληνικής κοινωνίας, έχει διατυπώσει καίριες απόψεις για την πρόοδο και την ανάπτυξη της ελληνικής πολιτείας.

[... αρχαιολογική επιλογή]

Ο βασιλιάς Όθων, ή μάλλον ο πατέρας του, ήταν αυτός που θέλησε την Αθήνα πρωτεύουσα του βασιλείου. Η εκλογή ήταν περισσότερο αρχαιολογική παρά πολιτική. Θα ήταν καλύτερο αν είχε επιλεγεί ο Ισθμός της Κορίνθου. Μια τοποθεσία που βρίσκεται στο κέντρο του βασιλείου, ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση, δεσπόζοντας σε δύο θάλασσες. Θα ήταν πιο κοντά στην Τεργέστη, την Μασσαλία, το Λονδίνο, όχι μακριά από την Αλεξάνδρεια και την Κωνσταντινούπολη. Τα πλοία χάνουν δύο ημέρες περιπλέοντας την Πελοπόννησο. Εξάλλου, η πεδιάδα της Κορίνθου είναι περισσότερο γόνιμη από αυτήν της Αθήνας, το κλίμα είναι ηπιότερο, ο αέρας πιο υγιεινός, το νερό πολύ πιο άφθονο. Ωστόσο, ο βασιλιάς φανταζόταν, σίγουρα, πως θα γινόταν σπουδαίος στρατηγός στον τόπο του Μιλτιάδη, μεγάλος ναυτικός στην πατρίδα του Θεμιστοκλή, βαθυστόχαστος πολιτικός στην πόλη του Περικλή. Η Κόρινθος θα μπορούσε να γίνει σε λίγο διάστημα μια εμπορική πόλη, μία από τις κύριες αγορές της Ανατολής. Έχει δύο λιμάνια, αρκετά για τις ανάγκες του εμπορικού στόλου: τα πλοία του Λόυδ προσορμίζονται καθημερινά στο Λουτράκι και στο Καλαμάκι. Η Αθήνα δεν βρίσκεται κοντά στους μεγάλους εμπορικούς δρόμους, ενώ τα πλοία υποχρεώνονται να αλλάξουν πορεία όταν χρειασθεί να προσορμισθούν σε κάποιο υπήνεμο λιμάνι. Αι Αθήναι όμως είναι αι Αθήναι.

Όταν ο βασιλιάς ήλθε να εγκατασταθεί εδώ με όλη την διοίκηση, η πρωτεύουσα δεν ήταν παρά ένα χωριό ερειπωμένο στην μέση μιας άγονης πεδιάδας. Έχτισαν βιαστικά μια οικία για να χρησιμεύσει σαν παλάτι, ενώ η Αυλή εγκαταστάθηκε, όπως μπορούσε, σε γειτονικά παραπήγματα. Η υπαλληλία έστησε σκηνές.

Αν τουλάχιστον είχαν σκεφθεί με κάποιο πιο λογικό τρόπο θα είχαν τοποθετήσει την Αθήνα στον Πειραιά. Η πρωτεύουσα ενός λαού ναυτικών θα πρέπει να είναι κάποιο λιμάνι και εφόσον όλα έπρεπε να γίνουν εξ αρχής δεν θα κόστιζε περισσότερο να δημιουργηθεί μια πόλη εδώ παρά εκεί. Άλλωστε η τοποθεσία του Πειραιά είναι πολύ λιγότερο ανθυγιεινή από αυτήν που επέλεξαν. Όμως, η δημόσια υγεία καθώς επίσης τα συμφέροντα του εμπορίου υποχώρησαν μπροστά στην αρχαιολογία. Αν ο βασιλιάς μπορούσε να πλαγιάσει στο κρεβάτι του Σοφοκλή θα θεωρούσε τον εαυτό του ικανό να γράψει τραγωδίες.

Η Αθήνα μεγάλωσε γρήγορα, όπως είχε γίνει με το Ναύπλιο και την Αίγινα. Οι Έλληνες έχουν επιχειρηματικές ικανότητες και είναι πάντα έτοιμοι να χτίζουν. Το πλήθος των ανθρώπων που δεν είχαν κατοικία και ζητούσαν να αποκτήσουν στέγη ανέβασε τόσο υψηλά τις τιμές των ενοικίων, με αποτέλεσμα οι εργολάβοι να κερδίσουν πολλά. Δεν ήταν κακή επιχείρηση να δανείζεσαι με δώδεκα τοις εκατό για να χτίσεις, αφού το σπίτι σου απέφερε δεκαοκτώ ή είκοσι, έτσι ώστε ο ιδιοκτήτης να έχει σημαντικό όφελος. Ακόμη σήμερα όποιος Έλληνας διαθέτει δέκα χιλιάδες δραχμές επείγεται να χτίσει ένα σπίτι που κοστίζει πενήντα, επιβαρυνμένο με υποθήκες πριν ακόμη τελειώσει. Τα εννέα δέκατα των σπιτιών της Αθήνας ανήκουν σ' αυτήν την κατηγορία χωρίς εντούτοις να έχει κοπάσει η μανία της οικοδομής. [...]